

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราปฏิบัติ เวลาชาวพุทธนี่เราอยากมีความสุข เราอยากประพฤติปฏิบัติ เวลาอากาศนี้ อากาศดีมาก เพราะมาตอนนี้แบบว่าฝนมันตก อากาศดี พออากาศดี อากาศมันเป็นฤดูกาล แล้ว ถ้าอากาศมันร้อนล่ะ? เห็นไหม มันเป็นธรรมชาติของมัน แต่เราจะมีที่หลบได้ไหม? ถ้าเรามีที่ หลบ คุณสร้างที่อาศัย เราสร้างที่พัก เรามีที่หลบภัยไ้

จิตของคนเราก็เหมือนกันนะ มันเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ นี่มันเป็นที่หลบภัยไหม? คุณ เวลาสัตว์ เห็นไหม คุณอย่างสัตว์เขาอนุรักษ์มัน เพราะอะไร? เพราะกลัวมันสูญพันธุ์ เขาอนุรักษ์ นะ เขาดูแลมันเพราะอายุมันสั้น อนุรักษ์ไว้ อนุรักษ์ไว้ คุณแล้รักษามาก แล้วมันเป็นธรรมชาติของ มันนะ

คุณกูกากิ มันหาที่พึ่งที่อาศัยของมัน มันเป็นธรรมชาติของมันนะ โดยสัญชาตญาณของ มัน เรามองมันนี่มีความสุขมาก มีความสุขเพราะอะไร? เพราะมันเกิดขึ้นมาโดยธรรมชาติของ มัน มันหาอยู่หากินของมันนะ สัตว์เวลามันจะทำร้ายกัน มันทำร้ายกันด้วยกำลังของมัน แต่ มนุษย์นะ มนุษย์เวลาเกิดมานี้มีปัญหา ถ้าคนดี ดีมากๆ เลย ถ้าคนเลวก็เลวสุดๆ เลย

หัวใจของคนก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจมันดีนะ นี่มันเป็นความดีโดยธรรมชาติของมัน แต่ถ้า หัวใจมันเลวนะ มันเอารัดเอาเปรียบคนอื่นทั้งนั้นแหละ มันเอารัดเอาเปรียบไป เห็นไหม นี่จิตมัน มีที่พึ่งอาศัยไหม? ถ้ามันมีที่พึ่งอาศัย นี่เวลาฤดูกาลเรามีที่หลบภัย เวลาหนาวขึ้นมาเรามีความ อบอุ่นร่างกาย เราหลบภัยได้ เวลาฝนตกแดดออกเรามีที่หลบภัยได้

จิตของเราเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันมีที่หลบภัยของมันนะ มีที่หลบภัยนี่มันเป็น อนิจจัง ของมันชั่วคราวใช่ไหม เพราะมันเป็นที่หลบภัยไม่ใช่ความจริง แต่ถ้าเป็นความจริง จิต มันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน ถ้าจิตมีหลักมีเกณฑ์ เห็นไหม นี่ธรรมะมันละเอียดเข้าไป เป็นขั้นๆ เข้า ไป

“ความจริงมีหนึ่งเดียว”

ความเป็นจริงอันเดียวนี้แหละ สมาริก็เป็นสมาริอันเดียว ปัญญาก็เป็นปัญญาอันที่กว้างขวาง แต่มันเป็นสัมมาปัญญาอันเดียวกัน แต่ถ้ามันถึงที่สุด เห็นไหม จิตนี้มันโดนชำระล้างแล้วมันสะอาดบริสุทธิ์ สิ่งนี้มันชำระล้างได้

นี่ศาสนาสำคัญตรงนี้ แต่คนมองไม่เห็นไง คำว่ามองไม่เห็นมันเป็นสัญจรธรรมความจริงนะ แต่ความจริงเขามองกันด้วยแว่นตา เขามองกันด้วยภพ ด้วยโลกใจ ด้วยโลก เห็นไหม ด้วยวิทยาศาสตร์ ด้วยความรู้ของตัวเอง ด้วยปัญญาของตัวเอง แว่นตาทั้งนั้นแหละ มันไม่ได้มองด้วยความเป็นจริง ถ้ามองด้วยความเป็นจริงเราถอดแว่นสิ เราถอดแว่น ถอดเรื่องของโลกออกไป

เรื่องของโลก เรื่องความเป็นไปของโลก แต่ความเป็นจริงของมันอีกอันหนึ่งนะ ถ้าความเป็นจริงอันนี้ อันนี้มันจะสงบสงัดเข้ามาได้อย่างไร? ถ้าจิตมันสงบ เห็นไหม นี่ถึงว่าธรรมะเหนือโลก โลกุตตรธรรม ธรรมที่เหนือโลก ธรรมที่แตกต่างจากโลก

แต่ธรรมที่แตกต่างจากโลก เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไป ครูบาอาจารย์ของเราที่เป็นสัจจะความจริง เวลาเราฟังธรรมนี้เราฟังไม่เข้าใจ เห็นไหม คูสิหลวงตาท่านบอกเลยนะ ท่านไปฟังเทศน์หลวงปู่มั่นครั้งแรก ท่านบอกเลยนะ “นี่เราฟังไม่รู้เรื่อง เราบมาจนเป็นมหา เราเคยฟังเทศน์ของเจ้าฟ้า เจ้าคุณ สมเด็จพระสังฆราชก็เคยฟังมาแล้ว เข้าใจหมดเลย”

คำว่าเข้าใจหมดเลย เห็นไหม มันเป็นวิชาการ มันเป็นทางโลก เราฟังแล้วเราเข้าใจหมดเลย แต่มาฟังเทศน์หลวงปู่มั่น นี่เคยฟังเทศน์ของครูบาอาจารย์ ของสมเด็จพระสังฆราชฯ ของต่างๆ ฟังเข้าใจหมดเลย แต่มาฟังธรรมของหลวงปู่มั่นทำไมไม่เข้าใจ นี่หาความเข้าใจไม่ได้ พอหาความเข้าใจมันต้องปรับใจของตัวเอง พอปรับใจของตัวเอง พออยู่กับหลวงปู่มั่น พอประพฤติปฏิบัติไป ฟังเทศน์เห็นไหม นี่เวลาหลวงปู่มั่นท่านจะละชั้นชั้นนะ หลวงตาท่านบอกเลย

“จิตดวงนี้มันคือ มันพยศ มันไม่ฟังใครหรอก แต่มันฟังแต่ครูบาอาจารย์ ฟังแต่หลวงปู่มั่นที่มีเหตุมีผล ที่เป็นสัญจรธรรมความจริง”

แล้วหลวงปู่มั่นก็ต้องมาละสังขารไปในคืนนี้ ท่านนั่งอยู่ปลายเท้า นั่งน้ำตาไหลทั้งคืนเลยเพราะอะไร? เพราะกว่าจะหาคนที่รู้จริง ช่างนี้กว่าจะหาความเข้าใจได้ ความเข้าใจที่ควบคุมช่างตัวนั้น แล้วยังไม่ถึงที่หมาย ความเข้าใจนั้นต้องละชั้นไปก่อน ไปนั่งร้องไห้ละ

ท่านบอกเลยท่านเล่าตอนที่ท่านยังปกติ ท่านไม่พูดให้ใครฟัง แต่พอบอกว่าเวลาหลวงปู่ มั่นละชั้นแล้วพระมุงกันเต็มเลย พอพระออกไปหมดแล้วนะไม่มีใครอยู่แล้ว เหลือแต่ศพหลวงปู่ มั่น ท่านมานั่งอยู่ที่นั่น แล้วก็นั่งน้ำตาไหลตลอดเวลา ตลอดเวลาเพราะอะไร? เพราะคนเรา เวลาจิตมันหมุ่นนี่มันทุกข์มันยากมาก มันต้องการคนชี้แนะ แล้วคนชี้แนะก็มาสิ้นใจไปต่อหน้า แล้วตัวเองยังต้องหาทางออกอยู่ คนไม่มีที่พึ่ง แล้วเปรียบถึงพระอานนทัตติ

พระอานนทัตติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เห็นไหม พระอานนทัตติ ไปเหนี่ยวกลอนประตู แล้วร้องไห้อยู่ที่นั่น พระพุทธเจ้าถาม

“ภิกษุทั้งหลาย อานนทัตติไปไหน?”

“อานนทัตติไปเหนี่ยวกลอนประตูร้องไห้อยู่ที่นั่นพระเจ้าค่ะ”

“ไปตามอานนทัตติมา ไปตามอานนทัตติมา”

“อานนทัตติ เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา แม้แต่เราก็ต้องนิพพานในคืนนี้ เธอเป็นผู้ที่ทำคุณประโยชน์เอาไว้มาก ผู้ที่อุปัฏฐากเรา ใครจะอุปัฏฐากได้ดีเท่ากับเธอไม่มีอีกแล้ว นี่อีก ๓ เดือนข้างหน้าจะมีสังคายนา เธอจะเป็นพระอรหันต์ เธอจะสำเร็จเป็นพระอรหันต์”

แต่พระอานนทัตติด้วยความวิตกกังวล คนเรามันจะหาทางออก มันพยายามดิ้นรนอยู่ แล้วคนประพฤติปฏิบัติ คุณเวลาเราไม่เข้าใจสิ่งใด เราไม่รู้จักรักสิ่งใด เราจะงงไหม? เราจะหาทางออกไม่ได้เลย นี่พูดถึงทางวิชาการนะ ทางโลกที่ช่วยเหลือกันก็ได้ แต่ถ้าเป็นหัวใจที่มันจะหาทางออกอยู่ ถ้ามันไม่มีใครรู้จริงชี้ทางไม่ได้หรือ ไปไหนมาสามวาสองศอก ถามอย่างหนึ่งก็ตอบอย่างหนึ่ง เพราะเขาไม่รู้ไม่เห็นของเขา

แล้วคนที่รู้คนที่เห็น เห็นไหม หลวงตาท่านเล่าให้ฟังนะ เวลาท่านจะเอาหลวงปู่มั่นออกจากหนองผือไปที่วัดป่าสุทธาวาส นี่เอามาพักไว้ที่บ้านภู ท่านเดินจงกรมอยู่ข้างล่าง คนนะเจ็บไข้ได้ป่วยขนาดนั้น ใกล้เคียงหมดอายุขัย หลวงตาท่านเดินจงกรมอยู่ พอมีปัญหาขึ้นมาท่านไปกราบเลย

ขนาดคนป่วยไข้อยู่ เวลาปกติเนะร่างกายท่านก็บอบช้ำเต็มที่อยู่แล้ว เวลาหลวงตาขึ้นไปถามปั๊บ ท่านจะลุกขึ้นมาเลย แล้วจะตอบทันทีเลย ตอบฉับ ฉับ ฉับ เลย เข้าใจไหม! ถ้าไม่เข้าใจ หลวงตาท่านไม่เข้าใจท่านยังเฉยอยู่ ตอบอีก! ตอบอีก! ถ้าไม่เข้าใจท่านไม่ยอมขยับเขยื้อน แต่พอเข้าใจปั๊บกราบแล้วลงเลย

นี่คนเรานะเวลาสังขารม หัวใจมันรีนเริงโดยธรรมชาติ เวลาถูกศิษย์ถูกหา ผู้ที่จะเห็นภัยในวัฏสงสาร กำลังจะออกจากวัฏสงสาร จะหาทางออกอยู่ เวลามีปัญหาขึ้นมา หัวใจภาวนาไปมันมีปัญหาขึ้นมา จะมากราบถามปัญหาเลย ท่านจะลุกขึ้นตอบ ผลัวะ! ผลัวะ! ผลัวะ! ทั้งๆ ที่คนเจ็บไขได้ป่วยอยู่นะ ถ้าไม่มีปัญหาธรรมะท่านก็นอนของท่านนั่นแหละ แต่มีปัญหาธรรมะขึ้นมา ท่านจะลุกขึ้นมา แล้วตอบทันทีเลย

“เข้าใจไหม! เข้าใจไหม! เข้าใจไหม!”

ถ้าไม่เข้าใจก็ตอบซ้ำ ตอบซ้ำ เห็นไหม แล้วเวลาท่านเทศน์อยู่ก่อนหน้านั้น

“นี่ภิกษุนะ หมู่คณะให้พิจารณาเข้าเนะ พิจารณาเข้าเนะ ผู้เฒ่าเนะอายุ ๘๐ ก็ตายแล้วเนะ คนแก่จิตมันแก่ได้ยากเนะ ผู้จะแก่จิตหาได้ยาก ผู้เฒ่าจะแก่วะ ผู้เฒ่าจะแก่วะ”

คำว่าจะแก่จิต เวลาแก่จิต จิตมันมีความผิดอย่างไร? เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้วมันจะเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาปัญญา ทำถูกต้องไหม? เพราะอะไร? เพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของเรา เห็นไหม ที่หลบภัยนะ ที่หลบภัยจากจิต ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันเป็นความจริงของมัน แต่จิตเรายังไม่เป็นความจริง ความจริงเป็นไปได้เพราะมันมีวิชา มีตัดหาความทะยานอยากในหัวใจ เราก็หลบภัยกับครูบาอาจารย์ของเรา

เราหลบภัย หาครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่งที่อาศัย ที่คอยบอกคอยชี้แนะนะ แต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันไม่ยอมรับหรือ มันจะหาว่าครูบาอาจารย์ของมัน ว่ามัน มันทำให้เรานี้ด้อยกว่าคนอื่น มันจะด้อยไปไหน? คนที่ด้อยกว่าคนอื่นนะเขาไม่พูดถึงเลย ไม่พูดถึง เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประหารโดยการไม่พูดถึง เพราะพูดแล้วเขาไม่ฟัง เขาไม่รู้

แล้วคำพูดของเรานะ คูสิมมมมมมของแต่ละบุคคลในเรื่องต่างๆ มุมมองของคนไม่เหมือนกัน มันมุมมองต่างๆ แล้วมมมมมมของธรรมะล่ะ? แล้วลัจจะความจริงที่เข้าไปถึงลัจจะ

ความจริงล่ะ? สัจจะความจริงอันนั้นสำคัญมาก สัจจะความจริงอันนั้น อันนั้นมันอยู่ที่ไหน อันนั้นมันอยู่ในหัวใจของเราละ

นี่เวลาสัตว์มันอยู่ตามธรรมชาติของมัน เห็นไหม วัฏฏะมันเป็นอย่างนี้ ธรรมชาติเป็นอย่างนี้ เราเห็นว่าเป็นสัตว์ เป็นสัตว์นะ เวลาพระโพธิสัตว์เป็นสัตว์ เป็นมนุษย์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม พระโพธิสัตว์เวียนตายเวียนเกิด เวลายังสร้างบารมีอยู่ จิตของเราก็เหมือนกัน เราเห็นแต่เขาเป็นสัตว์ เขาเป็นสัตว์แล้วเราเป็นมนุษย์นะ มนุษย์ทุกข์กว่าสัตว์อีก แต่ความเป็นมนุษย์มีสถานะดีกว่า ดีกว่าที่ว่าเรามีปัญญา เรามีความพยายาม ความมุมานะของเราที่เราจะพ้นจากกิเลสได้

สัตว์มันพ้นจากกิเลสไม่ได้ แต่สัตว์มันทำความดีความงามของมันได้ สัตว์มันเป็นหัวหน้าสัตว์ สัตว์มันก็เอื้อหนุนกัน สัตว์มันก็ทำดีได้นะแต่ดีของสัตว์ แต่ดีของมนุษย์ล่ะ? มนุษย์มันทุกข์มันยาก ดีของมนุษย์ เห็นไหม นี่ถ้าหัวใจมันมีความสุขของเรา เรานั่งอยู่ที่ไหนเราก็มีความสุขของเรา สัตว์นี้โดยสัญชาตญาณของมัน มันจะมีความสุขของมันนะ สุขของสัตว์ก็เล็กน้อย

ความสุขของเราละ เวลาในเซนเขาถามปัญหากัน พระเซน ๒ องค์เขาเดินไปบนสะพาน เขาบอกว่านี่ปลามีความสุขมาก มันว่ายน้ำเล่นอยู่ แล้วพระอีกองค์หนึ่งถามว่า ท่านรู้ได้อย่างไรว่าปลามีความสุข ท่านรู้ได้อย่างไรว่าปลามีความสุข? ปลามันอยู่ในน้ำ มันว่ายน้ำของมัน มันมีความสุขของมัน แล้วเราเป็นปลาหรือ? เราไม่เป็น แต่โดยอนุมานเอา เราเห็นว่ามันว่ายน้ำ มันเล่นของมัน มันมีความสุขของมัน เห็นไหม เพราะมันอยู่โดยธรรมชาติของมัน

นี่เวลาพระเขาคุยกัน เขาคุยกันด้วยเหตุด้วยผล ด้วยเหตุด้วยผลนี้ย้อนกลับที่เรา เห็นไหมว่าสัตว์มันมีความสุข มันมีความสุขโดยสัญชาตญาณ มีความสุขของมันประสามัน ของเราเห็นไหม มนุษย์เรานี้เด็กมีความสุขอันหนึ่ง ถ้าเด็กมีความสุขอย่างนั้น โตขึ้นมามันจะทรงตัวของมันได้ไหม? มันจะอยู่ในสังคมได้ไหม? ถ้าผู้ใหญ่มีความสุขนี้มีความสุขอย่างไร?

มันไม่มีหรอก เห็นไหม ในสโมสรรสนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว ทุกดวงใจมีกิเลสตัณหา ความทะยานอยากอยู่ จิตมันต้องก้าวเดินไปข้างหน้า จิตนี้ไม่มีที่สิ้นสุดนะ... จิตแก้จิต ถ้าจิตยังแก้จิตไม่ได้ จิตยังต้องเวียนตายเวียนเกิดโดยธรรมชาติของมัน ของอย่างนี้มีอยู่โดยธรรมชาติของมัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามารู้แจ้ง มาเห็นสภาวะของมันเท่านั้นเอง

แต่จิตใจของเราถ้าไม่ถึงที่สุดมันก็จะเวียนตายเวียนเกิดไปในวัฏฏะ ถ้าถึงที่สุดมันหมด เห็นไหม นี่มีที่พึ่ง พึ่งจากภายนอก พึ่งจากการเกิดในภพ ในวัฏฏะ วัฏฏะเป็นที่พึ่งอันหนึ่ง เป็นที่หลบภัย แล้วถ้าเกิดกรรมเป็นที่หลบภัย มีครูบาอาจารย์เป็นที่หลบภัย มีศีล สมาธิ ปัญญา เป็นที่หลบภัย มีสมาธิขึ้นมาก็มีความสุข ความพอใจหนหนึ่ง มีปัญญาขึ้นมามันแก้ไขความหมองใจ ความเศร้าใจ นี่มันรื่นเริงอาจหาญชั่วคราวหนหนึ่ง แต่กิเลสที่ละเอียดกว่ามันก็สร้างปมขึ้นมาให้ความทุกข์อีก เห็นไหม

นี่หลบภัยเป็นคราวๆ ไป จนถึงที่สุดสมุจเฉตพหุขันธ์ไปจากกิเลส อันนี้เป็นความจริง ความจริงอันนี้มีหนึ่งเดียว เป็นสัจจะความจริงที่มีในหัวใจเรา แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันยากไหม? ยาก การกระทำนี้ชนะตนเองยากมาก เพราะอนุสัยมันนอนเนื่อง กิเลสมันนอนเนื่องมากับใจ มันมากับความคิด มันมากับการกระทำ มันมากับความรู้สึก มันมากับความสุข

ความสุขที่เรามีสุขอยู่ที่นี่ อนุสัยมันนอนเนื่องมาเพราะมันพอใจ ชักประเดี้ยวบีบพอความสุขนี้มันเจือจางไป มันคิดคั่น มันทำลายเราแล้ว สุขอย่างไรก็แล้วแต่มันเป็นอนิจจัง เห็นไหม สิ่งที่ว่าสุขๆ นี่สุขทางโลก ถ้าสุขเป็นความจริง งานละเอียดอย่างนี้เราจะประพฤติปฏิบัติอย่างไรให้ถึงที่สุดได้

มีศาสนานะ เราเชื่อในศาสนา แล้วเรามีโอกาส ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้เป็นความจริงขึ้นมากับใจของเรา สติ สมาธิ ปัญญา ทำให้เกิดขึ้นมาจริงกับในใจของเรา ไม่ใช่ว่านกแก้ว นกขุนทอง ทองได้ ศึกษาได้ วิพากษ์วิจารณ์ได้ แต่ไม่เป็นความจริง มันเป็นความจำ ไม่เป็นความจริงจากใจขึ้นมา

ถ้าเป็นความจริงจากใจขึ้นมา แล้วสะสมทะนุถนอมมัน จนถึงที่สุดมันมีกำลังขึ้นมา มันจะเป็นจริงขึ้นมา มันจะเป็นความมหัศจรรย์ขึ้นมา สันติปฏิริโก เห็นไหม รู้จำเพาะตนในหัวใจ ศาสนานี้รู้จำเพาะตน รู้จริงอันนี้ นี่จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่งจะเป็นประโยชน์มหาศาลเลย

แต่ถ้ามันไม่รู้ มันเป็นเรื่องโลก เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งที่เป็นทฤษฎี เป็นการวิจัยต่างๆ มันก็พูดกันปากเปียกปากแฉะแต่เข้าใจได้ เข้าใจได้เพราะกิเลสมันละเอียดกว่าที่มันหมกอยู่ในหัวใจ มันพอใจของมัน แล้วมันพูดของมัน แล้วกิเลสก็รับแล้วเข้าใจเหมือนกัน แต่ถ้ากรรมมันรับนะ มันซึ่งใจว่านั่นหลายร้อยหลายพันเท่า แล้วมันจะเป็นความจริงในหัวใจของเรา จะเป็นประโยชน์กับเรานะ เอวัง